

UTOPIA

1/2022

Sisällys

Pääkirjoitus Selma Hopsu & Matilda Kirvelä	4
	5
	Puheenjohtajalta Jutta Pirttijärvi
Sana valon yllä Viola Parente-Capkován haastattelu	6
	9
	Kevätvalo Rosaliina Kärkkäinen
Hallitusesittely	10
	14
	KEVÄT 22 Ennu Leiwo
Leppäkertut museossa Joel Suontama	16
	19
	Herääminen Tuuli Kunnas
Entiset rakastajat palaavat keväisin Matilda Kirvelä	20
	21
	Kannatteleva ääni Selma Hopsu
Runoja Runopiiri	24
	26
	Valon nopeudella Shimo Suntila

Utopia 1/2022

Julkaisija: Turun yliopiston
kotimaisen kirjallisuuden ja yleisen
kirjallisuustieteen ainejärjestö
Mimesis ry

Päätöimitus:
Selma Hopsu
Matilda Kirvelä

Taitto:
Matilda Kirvelä
Selma Hopsu

Painopaikka:
X-Copy, Turku

Toimitus:

Helmi Häggman, Rosaliina Kärkkäinen,
Joel Suontama ja Elina Salonen

Kannet:
Helmi Häggman

Kuvitus:
Venla Wallinmaa

Painos:
70 kpl

Pääkirjoitus

Utopian päätoimittajilla oli mielessään ihan toisenlainen teema uudelle *Utopialle* ennen Venäjän hyökkäystä. Istuimme absurdin tilanteen keskellä Portissa ja ryhdyimme kuitenkin pyörittelemään yhdessä toimituskunnan kanssa erilaisia teemoja, jotka tähän kevääseen voisivat sopia. *Mitä hyötyä tästä on? Mitä järkeä on missään?* pyöri itse kunkin mielessä. Pöytä täyttyi keltaisista post-it-lapuista, joista hyvin monesta nousi usko tai toivo hyvään. Päädyimme yhdessä valoon, jota tämä kevät tuntuu kaipaavan. Vilpitöntä, myötätuntoista. On ehkä jo pitkään kaivannut.

Taide ja sen tekeminen eivät lyhyessä juoksussa pelasta ihmishenkiä, mutta voivat antaa jotain mihin tarttua ja suunnata katsetta. Maailma on sillä tavalla outo, että suuri kärsimys, kauniit runot ja likaiset ikkunat mahtuvat tänne rinnakkain. Kuten myös suurilta tuntuvat omat pienet surut. Ilot jotka eivät lakkaa uutisista huolimatta. Ne kaikki mahtuvat tänne.

Annoimme kirjoittajillemme vapauden tulkita teemaa omalla tavallaan. Valoa voi olla jotakin konkreettista auringosta kattolamppuun ja samaan aikaan jotakin syvempää rivien välissä säteilevää kajastusta.

Keväällä nopeasti lisääntyvä valo voi olla myös raskasta ja ikkunoihin tai elämään talven aikana kertynyt kura näkyä turhan selkeästi, mutta toivomme, että tämä Utopia olisi lempeää, juuri sopivan kirkasta valoa ja kuvaus matkasta kohti päiviä jolloin kaikki on taas vähän kevyempää.

päätoimittajat Matilda ja Selma

Puheenjohtajalta

Jutta Pirttijärvi

Tämän kevään *Utopian* teemaksi valikoitunut valo on luultavasti keskeinen osa jokaisen elämää, vaikka sitä ei aina tiedostaisikaan. Usein ymmärrämme valon tärkeyden vasta silloin, kun sitä ei ole, kuten ehkä huomasivat ne meistä, jotka sattuiivat kokemaan ylioppilaskylän hetkellisen pimentymisen huhtikuun alussa. Onneksi valoa voi löytää arjen pienistä asioista: ystävän hymystä, hyvästä ruuasta, puistossa leikkivistä oravista...

Vaikka olen toiminut ainejärjestöjen hallituksissa ensimmäisestä fuksisyksystäni alkaen, kolmantena opiskeluvuoteni puheenjohtajaksi ryhtyminen arvelutti hien. Siirtyminen hallituksen akateemisesti nuorimmasta polvesta yhtäkkiä yhdeksi akateemisesti vanhimmista oli jo itsessään suuri muutos. Varsinkin, kun tapahtumien järjestäminen on ollut rajoitusten takia muutamina viime vuosina hyvin erilaista kuin se oli ensimmäisenä fuksisyksynäni, minua jännitti, unohtuisivatko vanhat juhlaperinteet ja tunnelma. Kun esimerkiksi itselleni ja monelle muullekin vuosikurssille tämän vuoden vapusta tulee ensimmäinen oikea vappu, ovat odotukset korkealla. Tämän palstan lukijat saavat toimia tuomareina siinä, miten Mimesiksen ensimmäinen oikea live-vappu vuonna 2022 on sujunut. Tähän mennessä olen huomannut, että

pienestä jännittämisestä huolimatta puheenjohtajuus on osoittautunut hyvin antoisaksi. Hallitustoimijoilla on ollut paljon uusia ideoita ja motivaatiota järjestää tapahtumia, kun rajoituksetkin ovat poistuneet. Tänä vuonna ehdittiin järjestämään muutamat bileet Kirjan talolla, mutta tapahtumien järjestämisen kannalta tilaongelma nousee taas ajankohtaiseksi, koska Kirjan talo joutuu luopumaan nykyisistä tiloistaan kevään aikana. Seuraava haaste onkin uusien tilojen etsiminen, mutta usko sopivan löytymiseen on korkealla.

Vuoden muututtua valoisammaksi on saatu järjestettyä koko ajan enemmän uusia asioita. Mimesiksen ensimmäiset sissit Kanta ry:n ja Opex ry:n kanssa olivat pitkälinen projekti, joka alkoi jo viime vuonna ja siirtyi moneen kertaan. Mimesis loikkasi myös ensimmäisen kerran mantereelta merelle piknik-risteilyn muodossa. Uusien tapahtumien lisäksi olemme myös jatkaneet Prometheukselta ja Muusalta periytyviä vanhoja perinteitä, kuten ystävänpäiväbileitä ja Mannusjuhlia.

Koska asumme maassa, jossa puolet vuodesta on valoa liian vähän ja toiset puoli vuotta sitä on jopa liikaa, on hyvä muistaa olla itselleen ja jaksamiselleen armollinen. Valon läsnäolo elämässä on tärkeää myös abstraktilla tasolla. Valo on mielestäni tietynlainen tunnelma: se on rohkeutta olla avoin, luottaa ja uskaltaa sulkea hetkeksi silmät ja antautua elämän vietäväksi. Olemme vähemmän yksin, kun uskallamme puhua hankalistakin asioista ja kenties voimme näin muovata silloin tällöin sisuksia painavasta pimeydestä ulossäteilevää valoa.

Sana valon yllä

Utopian toimitus haastatteli kotimaisen kirjallisuuden uutta professoria Viola Parente-Capkovaa.

Saako professoria sinutella?

Hauska kysymys! Luulin, että professorin sinuttelu Suomessa on itsestäänselvyys, kun taas monessa muussa maassa se ei tulisi kysymykseen. Muistan, miten hassulta opettajien, ja varsinkin professorien sinuttelu kuulosti, kun tulin Suomeen ensimmäisen kerran. Mutta kaikki riippuu kielestä ja kontekstista ja minulle sopii sinuttelu suomenkielisessä kanssakäymisessä oikein hyvin enkä ”suomalaistuneena” pystyisikään kuvittelemaan muuta puhuttelukäytäntöä.

Miten esittelisit itsesi?

Olen maahanmuuttajataustainen, alun perin tšekkiläinen kirjallisuudentutkija, jonka erikoisalana ja päätutkimusaiheena on Suomen kirjallisuus. Olen kuitenkin aina ollut kiinnostunut monesta eri asiasta ja uskon, että se on tutkijalle hyvä ominaisuus. Kirjallisuuden ja kulttuurin asentaminen laajaan kontekstiin antaa hyviä eväitä vertailevaan

perspektiiviin. Toisaalta se tuottaa tuskaa: kuten hyvin tiedämme, kontekstit leviävät loputtomiin, kaikkea tärkeää ja kiinnostavaa on liikaa eikä yksi tutkijaelämä riitä kuin pienen pieneen murrososaan. Brittiläisen tutkijan ja kirjailijan **David Lodgen** sanoi: life is short, criticism long. Minua on aina kiinnostanut sekä (hyvin abstraktikin) kirjallisuusteoria että se, miten kirjallisuus on maailmassa, mitä kirjallisuudella voi tehdä. Kirjailija-toisinajattelijan hahmo on ollut minulle tuttu lapsuudesta, hyvin henkilökohtaisissa merkeissä. Paitsi tutkijana olen toiminut pitkään kääntäjänä ja kielen ja kirjallisuuden välinen suhde on kuulunut keskeisiin kiinnostuskohteisiini.

Mikä on johdattanut sinut tähän pisteeseen, Turun yliopiston kotimaisen kirjallisuuden professoriksi?

Se on pitkä tarina, tulin eri mutkien kautta. Opiskelin perustutkintoni, englantilaista filologiaa ja suomea, Prahan Kaarlen yliopis-

tossa, missä sitten opetin Suomen kirjallisuutta (ja alussa myös jonkin verran kieltä) 1990-luvun toisella puoliskolla. Samaan aikaan opiskelin Helsingin yliopistossa, Lontoossa, Utrechtissa ja jonkun verran muualakin. Kaikkialla minulla oli oikein hyvä tuuri, koska tapasin erittäin inspiroivia ihmisiä. Julkaisujen kautta tutustuin Turun yliopiston kotimaisen kirjallisuuden oppiaineeseen, missä silloin tehtiin feminististä kirjallisuudentutkimusta ja lähestyttiin kirjallisuushistoriaa uusista näkökulmista. Tämä kaikki kiehtoi suuresti, varsinkin kun tutustuin **Lea Rojolaan** ja **Päivi Lapalaiseen**. Tulin Turun yliopistoon vuonna 2001 ja olen toiminut täällä siitä lähtien eri rooleissa. Kotimaisen kirjallisuuden oppiaine on minulle tärkeä ja on suuri ilo ja kunnia toimia täällä professorina.

Mitä työnkuvaasi kuuluu?

Professorin työkuvaan kuuluu opetuksen lisäksi osallistuminen oppiaineen perus- ja jatko-opintojen suunnitteluun samoin kuin laitoksen opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen sekä hallinnollisiin tehtäviin. Iso osa työtä on opinnäytteiden eli gradujen ja väitöskirjojen ohjaus. Professori on vastuussa oppiaineen tieteellisestä jatkokoulutuksesta ja tutkimuksen edistämisestä ja oletetaan, että hän osallistuu mm. tutkimusrahoituksen hankkimiseen. Onnistunut rahoituksen hakemista seuraa sitten hankkeen (tai hankkeiden) johtaminen. Työtä siis riittää, joskus yllin kyllin, mutta on suuri etuoikeus saada tehdä työkseen sellaista, mitä rakastaa.

Pohdit tutkimuksessasi paljon kansalaisuutta, toiseutta ja naishahmoja. Mistä nämä aiheet kumpuavat?

Tätä kysymystä voisi lähestyä freudilaisittain, eli hmmm, mistähän nämä aiheet mahtavat kummuta – no, ehkä joitain henkilökohtaisia syitä voi arvata ilmeisesti Freudia. Uskon, että mainitsemanne aiheet kuuluvat niihiin, jotka ovat aina ajankohtaisia. Niiden tutkimiseen löytyy aina uusia lähestymistapoja. Toiseus on koko kirjallisuuden ja taiteen peruskysymyksiä. Naishahmoja tutkittiin ihan eri tavalla ennen feministisen kirjallisuudentutkimuksen syntyä, sen alkuvaiheissa ja nyt, jolloin meillä on sukupuolentutkimuksessa niin laaja skaala teoreettisia työkaluja, joilla naishahmoja ja sukupuolta voi lähestyä.

Toisessa projektissani tutkitaan naishahmoja kulttuurisina välittäjinä. Kansalaisuuden ja kansallisuuden suhde on ollut modernin yhteiskunnan peruskysymyksiä; itseäni on kiinnostanut ennen kaikkea kansallisprojektin niissä Euroopan maissa, jotka kävivät läpi 1800-luvulla ”kansallisen heräämisen” tai ”uudelleensyntymisen” prosessia, ja kirjallisuuden rooli näissä prosesseissa intersektionaalisesta näkökulmasta. Tässä on tietenkin relevantti oma tšekkiläinen taustani. Vertailu esim. Suomen ja Tšekin välillä on houkuttelevaa, mutta täytyy olla hyvin varovainen, koska solidi ja tarkka vertaileva tutkimus on hyvin vaativaa. Kontekstit ja niiden tunteminen on – kuten aina – kaikki kaikessa.

Mitkä ovat tärkeimmät hetket urallasi?

En tiedä, voinko puhua hetkistä – näen tärkeinä erilaisia tapahtumia tai jaksoja, eli eri maissa tapahtunutta opiskelua ja yhteistyötä sekä ihmisiä, joihin olen tutustunut eri yhteyksissä. Ratkaisevat olivat maisteriopintoni Lontoossa, joka tarjosi hyvin

”terveellisen” etäisyyden sekä omaan taustaan että alaan, johon olin erikoistumassa eli Suomen kirjallisuuteen. Siellä päätin omistautua kirjallisuudentutkimukselle, minkä jälkeen aloin opettaa Suomen kirjallisuutta Prahassa sekä aloitin jatko-opintoni Helsingissä. Ja erittäin tärkeä, varsinkin tämän päivän näkökulmasta, oli tietenkin tulo Turkuun, yhteistyö esikuvini toimineiden professorien ja muiden kollegojen kanssa sekä rahoituksen saaminen tutkimushankkeilleni Tekstit liikkeessä ja Tuntemattomalla päähän? Näitä tapahtumia ja seikkoja olisi tosiaan paljon ja olen kiitollinen kaikesta, mitä olen saanut oppia urani eri vaiheessa. Suurin kiitos kuuluu puolisoleni, jolta olen aina saanut uskomattoman paljon tukea ja inspiraatiota.

Mitä luet vapaa-ajallasi ja millaisia luku-suosituksia antaisit Utopian lukijoille?

Mitä on vapaa-aika? En tarkoita tätä kysymystä vitsinä, en vaan osaa kovin hyvin erottaa työ- ja vapaa-aikaani toisistaan. Ehkä rajojen asettamista pitäisi opetella. Nykyään melkein kaikki, mitä luen, liittyy tutkimukseeni ja hankkeisiin, joiden puitteissa olen tutustunut vielä paremmin ylijärjestyksiin venäläisiin kirjailijoihin sekä Suomessa asuviin maahan muuttaneisiin kirjailijoihin. Seuraan erikielistä (toki varsinkin suomenkielistä) kirjallisuutta, paljon runoutta, mutta tietenkin myös proosaa. Suosituksia uusimmista proosateoksista löytyy kaikkialta, joten mainitsen vain yhden, toiseen projektiin liittyvän **Alexandra Salmelan** 56, *oletan*-kirjan. Pidän muutenkin lyhyestä proosasta, suomenkielinen kirjallisuus on täynnä paitsi runouden myös lyhyen proosan helmiä. Klassikoita voi ja pitää lukea aina uudelleen – se koskee tietenkin sekä teoksia, jotka kirjallisuusop-
piaineissa ”kuuluvat vaatimuksiin” tai joita opetetaan, että klassikkokirjailijoiden vähemmän tunnettuja tekstejä (esimerkiksi **Minna Canthin** *Kovan onnen lapsia*), tai täysin ”unohdettuja” tekstejä. Eli kannattaa

itse etsiä, toimia ”kirjallisena arkeologina”, kuten mieheni aina sanoo.

Mitä muuta teet, kun et tutki, kirjoita, opeta tai käännä?

Vrt. edellinen... Vietän arvokasta aikaa perheeni ja ystäväni kanssa, aikaisemmin se tapahtui osittain eri harrastusten yhteydessä, johon kuuluivat ratsastus ja teatteri. Harrastin nuorena teatteria ja lausuntaa, Suomessa kävin teatterissa ainakin katsojana, tyttärenti syntymän jälkeen lähinnä lastenteattereissa. Pandemian aikana kaikki on jäänyt, nyt taas uskaltaa käydä ja siirtyä jo aikuisten näytelmiin!

Mitä sinulle tulee mieleen sanasta valo?

Kaunis kysymys, kiitos siitä! Vastaan nyt tämän haastattelun teeman puitteissa, että mieleen tulee kirjallisuus, varsinkin runous, joka on suurimpia rakkauksiani. Isäni kirjoitti kauan sitten runokokoelman, jonka nimi olisi suomennettuna ”Sana valon yllä”. Kotimaisesta kirjallisuudesta tulee mieleen **Johanna Venhon** kokoelma *Tässä on valo* (2009): ”Tässä on Valo, hän on läpinäkyvä lapsi...” Ja tietenkin **Vilja-Tuulia Huotarisen** *Valoa valoa valoa* (2011), josta nousee valon symboliikan moninaisuus ja ristiriitaisuus eikä voi olla ajattelematta tämänhetkisiä tapahtumia Ukrainassa. Täytyy toivoa, että niiden yhteydessä korostuu mahdollisimman pian valon symboliikan valoisampi puoli. □

Kevätvalo

Valo!	Valo leikkaa pinnan,	a, hiljaa, kyllä valo vielä nousee.
loist	varjon rajat, ympä	Mutta kuinka niin vain, kuinka n-
e, pa	röi pimeyden, sa-	iin paisuvainen ravisteleva vain ol
iste,	mmuu. Sikermö	la voisi, miten päin minä olinkaan?
heh	ivä säde, kimm	Siinä sinä vain hengität, hämmen
us ku-	eltävä kiilto, h	nyn, miksiköhän täällä kun voi
valais v-a	iipivä heijast-	si vain jos ei, niin ei tarvitsis
seva ilm hoh	us, hohta-va	i pelätä että saa au-rin-gon-
aus, nä-	ka hohde huo	pistoksen, varjossa olisi-
kemise-	us kaisee hu	ko helpompaa hengittä
n tasot	lo omisen h	ä-ää, ää, ääneen en sa
valo p	is aamu hi	no, en en, perkele-
ja, iirty-	ta iipi-en	miten häikäi-see
hajoaa s y pit	v haave	mitä jos unoh
äteiksi, väreiks	kin a isiin-	dun katsoma
i, heijastuu ja palaa-a	pi- k s-a,	an niin ette
säteilee, sinkoilee, syttyy ja	n i hi	uta
sammuu, valo e-	t r lj m-	n näe en-
lää, mu oka u	ua edes jos kiihdyn niin että pysähdyn? vai	kuin valoa
t i	niin jään ja kevään välissä sulan parissa päivässä	välillä sulkea silmät, haittaako min
te m- j a	kuin muovailuvaha lapsen sormissa kyllä mi	taas kuinka sitä osasi-kaan
i kuo aava o l	nä tiedän, hymyilin kirkkaammin ku-in	välillä sulkea silmät, haittaako min
le kanss a kevä j li-	kukaan kun sain vain katsoa ylösp	ua edes jos kiihdyn niin että pysähdyn? vai
amme, valo on ttä joka k a on	äin ja an-tau-tu-a ja hui hui h	niin jään ja kevään välissä sulan parissa päivässä
kaiken alku ja se ipristelee ja oi rip	uimaa ja humisee pääs-	kuin muovailuvaha lapsen sormissa kyllä mi
oli tiistai joka h kăpristelee sis- va pe-	sä ja vatsanpohjas	nä tiedän, hymyilin kirkkaammin ku-in
ehkui huum uskalut kerälle ja l-o et k	sa jännitys ku-	kukaan kun sain vain katsoa ylösp
aa-vaa auki, keriädyn kiin val evä-	in räjäyt-	äin ja an-tau-tu-a ja hui hui h
hu- ni ja auki, muistinko h o va asfal	etyn	uimaa ja humisee pääs-
engittää? Ihan tuntuu silt lo ot til-l-a	k	sa jännitys ku-
ä että juu-ri ihan kohta nyt a ota ku-in.		in räjäyt-
puhkeaa, ei ihan vielä mutta i ota o Millo		sa jännitys ku-
han kohta nyt milloin vain, luuli ta ota in val-		in räjäyt-
n että halusin juuri tätä en ole varma ota mi onpisar		sa jännitys ku-
valo on niin tasaista sähköyvää har- nut ota -at putoi		in räjäyt-
maata kirkasta etten näe varjoni ra oi valo levat taas		sa jännitys ku-

Rosaliina Kärkkäinen

Hallitusesittely

Mimesis ry:n vuoden 2022 hallituslaiset esittäytyvät sanoin ja kuvin.

Hallituslaiset vastasivat *Utopian* toimituksen laatimiin kysymyksiin:

1. Kuka olet?
2. Mitä teet hallituksessa?
3. Mikä on suosikkivalonlähteesi?

Jutta Pirttijärvi:

1. Olen Jutta, yleisen kirjallisuustieteen kolmannen vuoden opiskelija.
2. Toimin tänä vuonna puheenjohtajana eli olen neuvomassa muita hallituslaisia.
3. Suosikkivalonlähteeni on aurinko joka ei koskaan paista mun kämppään ja myös seinille ripustetut hämäret pallovalot, jotka pimeinä iltoina tuudittavat mut kohti väsymystä.

Joel Suontama:

1. Heippa, olen Joel. Opiskelen pääaineenani kotimaista kirjallisuutta, ja tämä on kolmas opiskeluvuoteni.
2. Olen Mimesiksen varapuheenjohtaja, joten huolehdin hallituksessa asioista monipuolisesti Jutan apulaisena. Lisäksi toimin haalarivastaavana.
3. Keskikesäisinä öinä havaitut kiiltomadot ovat ainutlaatuinen ja kaunis ilmestys. Vähän arkipäiväisemmistä valoista erityisen kaunista on mielestäni paksun sumun läpi paistava aurinko, joka suodattuu kirkkaan valkoiseksi.

Elina Salonen:

1. Elina (pääsääntöisesti haahuilija, opiskelija ja partiolainen)

2. Olen yleisen kirjallisuustieteen koulutuspoliittinen vastaava ja yksi lukupiiri-vastaavista. Kopona mm. osallistun yleisen kirjallisuustieteen henkilökunnan oppiainekokouksiin.

3. Aurinko! Luonnonvalo best <3

Senja Rantala:

1. Tervehdys! Olen Senja, yleisen kirjallisuustieteen pääaineopiskelija, sekä fuksi vielä hetken verran myös :)

2. Toimin hallituksessa sihteerinä sekä tiedottajana.

3. Tällä kertaa mieleeni ei tullut mitään hienon kuvainnollista, joten aion nimetä tämän hetken suosikkivalonlähteekseni pienen pandalamppuni <3

Ida Salonen

1. Olen Ida, ja opiskelen kotimaista kirjallisuutta neljättä vuotta. Tosin tänä vuonna en ole kylläkään tehnyt juuri ollenkaan kirjallisuuden opintoja, niitä on jo vähän ikävä!

2. Olen varajäsen, mikä minun tapauksessani tarkoittaa sitä, että yritän ehtimiseni mukaan olla hallituksen apuna esimerkiksi tapahtumien ideoinnissa tai käytännön asioiden pohtimisessa.

3. Valonlähteitä ovat ainakin esitykset ja keikat, torikahvit ja päivän pullat, sekä kohtaamiset sellaisten tärkeiden ihmisten kanssa, joita ei ole pitkään aikaan nähnyt. Mahdollisuuksien mukaan koiranpennut.

Ennu Leiwo:

1. Olen Ennu, neljännen vuoden kotimaisen kirjallisuuden opiskelija.
2. Vuonna 2022 olen Mimesis ry:n toinen koulutuspoliittinen vastaava (kotimainen kirjallisuus) ja kuulun erilaisiin työryhmiin esimerkiksi kirjallisuusoppiaineiden opinnäytetyökonferenssin, Mimesis ry:n kirjajessuohjelman ja vuosijuhlien järjestämisen tiimoilta.
3. Valoa elämäni tuo pikkuinen terrieriystäväni Ruusu. Mutta jos kaipaatte kysymykseen kirjaimellista vastausta, niin näin takatalven jälkeen voin vastata vain: AURINKO.

Linda Julin:

1. Olen Linda ja opiskelen kotimaista kirjallisuutta nyt toista vuotta.
2. Hallituksessa toimin Mimesiksen taloudenhoitajana sekä somevastaavana.
3. Nautin erityisesti keväisin lisääntyvästä valon määrästä, ja suosikkivalonlähteeni onkin siis aamuarinko. Päiväni alkavat huomattavasti paremmin, jos saan keittää aamukahvit ja laittautua ikkunoista sisäänpyrkivän luonnonvalon kanssa!

Pyry Ruonavaara:

1. Moiccu! Olen Pyry, kotimaisen pääaineopiskelija, gemini sun, libra rising ja virgo moon (koska nää on tärkeitä tietoja).
2. Virallisesti oon Mimesiksen hallituksessa toinen tapahtumavastaavista, toinen sopo, yhdenvertaisuus- ja ympäristövastaava. Epävirallisesti ooyös risse- ja meemivastaava-eräänlainen jokapaikansäheltäjä siis.
3. Valo tunnelin päässä. Tai sit otsalamppu.

Henna Hurme:

1. Olen Henna, toisen vuoden yleisen kirjallisuustieteen opiskelija.
2. Toimin hallituksessa toisena tapahtumavastaavana ja tuutorivastaavana.
3. Olen ehkä geneerinen, mutta mikään ei voita auringonvaloa.

Matilda Kirvelä:

1. Olen Matilda, toisen vuoden kotimaisen kirjallisuuden opiskelija.
2. Olen hallituksessa toinen sosiaalipoliittinen vastaava ja yksi lukupiirivastaavista.
3. Suosikkivalonlähteeni on konkreettisesti tasolla ei liian kirkas auringon kultainen valo ja kuvainnollisesti oranssi kissani Bertha.

KEVÄT 22

Olen kantanut asioita
aamusta aamuun
keväästä kevääseen.

Kantanut asioita
kehittänyt itselleni tuhat pakkomiellettä
sulkenut korvia sulkenut korvia sulkenut

Nyt minussa on maailman paino,
jossa putoan kiehkuroina laminaattilattiaan

on sinipunaista ja kipeää,
mutta vasta huomenna.

Ruumiini on kylmä
enkä keksi yhtäkään

kokonaista
tunnetta.

Pienten sormien ympäri on kierretty piippurasseja
violettiä ja imelää roosaa on ripustettu korvien taakse.

On pääsiäissunnuntai ja kärsimys soi, soi
On keltaisia kattauksia, linnunmunia, vaniljakastiketta varta vasten
vartta varten

jätän oksat tiskipöydän kevääseen
ja unohdan.

Minun sydämeni on äärirajoilla.

Olen tyytynyt, niin kuin se, jolla on voimaa, tyytyy
olen melkein unohtanut, ja silti.

Nyt on aamu vaikka vastahan oli.
Hiusjuuret eivät ole kuivuneet, se tuntuu lapsuudelta.

Siellä huutaa fasaanipari.

Vuodan kaipuuta pois.

Kunpa voisin paremmin käsittää
mitä on olla

kunpa voisin kuunnella linnunlaulua
ja kirjoittaa ilman toden vaatimusta.
Kunpa voisin estää
uppoamisen uudestaan

olla tässä ja pelkäämättä
vielä tämän yhden
hetken

sillä tärkeintä on toiminnan jatkuvuus
ja olla kirkas.

Kun tänään lähden ja sinä jäät
jätän kaiken mutten viestiä.

Vielä tänään on pakkasta.

Vielä joskus on kevät.

Ennu Leiwo

Leppäkertut museossa – ajatuksia kevään valosta ja valottomuudesta

Joel Suontama

Muuten vain Turussa vaelteleva kirjoittaja ajattelee kevään valoa ja sitä, kuinka pieni on kaunista.

Lauantai 26.2. Turussa paistaa kirkas kevätsää. Väkeä on liikkeellä villapaidoissa ja aurinkolaseissa. Hieman ennen puoltapäivää ihmisiä virtaa keskustassa kohti joen yläjuoksua, Tuomiokirkkoa. Ukrainan sodan vastainen mielenosoitus on alkamassa. Sinikeltaiset liput vahvistavat yhteishenkeä, paikalle on saapunut tuhansia rauhan ja Ukrainan puolestapuhujia. Pujottelen väkijoukon seassa valokuvaamassa ja minusta tuntuu, että aurinko paistaa rauhan puolesta.

Kevään hirvittäviä sotauutisia valaisee ristiriitaisella tavalla jatkuva päivänpaiste, kun kevät etenee vauhdilla. Kävelen maaliskuisina iltoina keskustan korkeiden talojen välissä ja ajattelen kaiken epäsovinnaisuutta. Sotaa, keväistä tuulta, ilmastoraportteja ja tulevaisuutta.

Samanaikaisesti olen juuri lukenut vuoden 2022 alussa ilmestyneen **Iida Rau-**
man romaanin *Hävitys – tapauskertomus*. Teoksessa kietoutuvat esteettisesti yhteen yksilön ja yhteisön kokema sekä harjoittama julmuus, ilmastokriisi ja Turun

masentava historia yhä uudelleen hävitettynä kaupunkina. Romaanin päähenkilö vaeltaa harmaassa Turussa, tuhattu ihminen tuhotussa kaupungissa. Kompositioon kietoutuu miljöön hyytävä peitto, harmaa kaikenpsyövä usva. Yhtäaikaisesti monitahoisen konkreettinen ja allegorinen teos on synkkä seitti, jossa Turku kuvataan sekä uhrina että syyllisenä.

Keväästä kuulee usein jyrkkiä mielipiteitä. Joku potee jatkuvaa väsymystä ja allergiaoireita, toinen saa valosta voimia siivoukseen. Turun kevyen liikenteen väylät ovat usein raivostuttavan huonossa kunnossa, ja Teatterisillan narsissit istutetaan aina juuri ennen lumisinta takatalvea. Itse pidän keväästä, vaeltavasta tuulesta ja muutoksesta. Olenkin usein ärsyttävän optimistinen valon lapsi, joka kokee pienet tunteet suurina.

18.–20.3. Läntisen Rantakadun valtaavat taas kerran suurmarkkinat. Tarjolla on suomalaisia perinneherkkuja churroista parmesaaniin ja donitseista hatsapuriin. Sää on kuitenkin kaunis, ja vaellan Rantakatua edestakaisin. Saatuaani tarpeeksi markkinahumusta seisoskelen tyhjän panttina Kirjastosillalla ja nojailen kohti alajuoksulta paistavaa aurinkoa. Ohitseni kulkee lapsia

Leppäkertut museossa

ja vanhempia. Vilkaisten olkapääni yli rinneessä kohoavaa Rettigin palatsia ja päätän poiketa museossa.

Ars Nova -museossa on näytillä **Osmo Rauhalan** *Muista unohtaa kaikki* -näyttely, joka on minulle tuttu jo ainakin kolmen käynnin jäljiltä. En oikein tiedä, kuinka vaikuttanut Rauhalan luonnon-tieteellisesti äärimmäisen paneutuneista teoksista olen. Ainakin näyttelyn äärellä on nimensä mukaisesti helppoa unohtaa kaikki kytkökset arjen pintatasoon. Seinillä riippuva taide on esteettisesti yksinkertaista, mutta kahlaa kuvauksissaan läpi merkkien, merkkijärjestelmien, muistamisen, havaitsemisen – elämän ja eläinlajien – sommitelmia ja kysymyksiä. Töiden äärellä tuntuu ainakin varmasti siltä, että pitäisi ymmärtää enemmän. Ehkä kaipaisin myös kevyttä posthumanistista virettä Rauhalan filosofiaan.

Astelen näyttelyn jo tuntevana suoraan Ars Novan yläkertaan, merenpuoleisiin huoneisiin. Tämän takia haluaisin palatsiin juuri nyt: aurinko paistaa valkoisiin saleihin peittämättömistä ikkunoista, ja kaikki näyttää erilaiselta kuin ennen. Olen museossa, mutta katseeni kohdistuu ennen kaikkea seinällä riippuvasta taiteesta ohi, rakennuksen arkkitehtuuriin ja ulos jokirantaan. Valo on parhaimmillaan juuri täällä, juuri nyt. Istun alas ja hengitän.

Yläkerran merenpuoleisen sivun suurimmassa huoneessa, ensimmäisen ikkunan lasien välissä on herännyt kärpänen, joka vangitsee huomioni. Taulut ja esitelytekstit huoneessa pohtivat jotain tietoisuuteen ja havaitsemiseen liittyen. Onko hyönteinen ikkunalasien välissä joutunut osaksi jotakin merkkijärjestelmää, josta sillä ei otaksuttavasti ole tietoa?

Huoneen toisen ikkunan edessä hämmästyksen toden teolla, sillä sen pinnalla kipittää leppäkerttu! Tarkemmin katsottuna vanhojen ja kuluneiden ikkunanpuitteiden pinnoilla ryömii lukuisia punakuorisia

kerttuja (en tunne otusten lajeja tarkemmin) matkalla omiin suuntiinsa. Lasken hyönteisiä auringonpaisteessa reilusti yli kymmenen.

Rauhalan teokset seinillä unohtuvat, kun hämmästelen elämää museon seinien sisällä. Ihmisen ulkoilmasta eristämä tila vuotaa, sen sisällä kuljeskelee muitakin kuin ovesta sisään astuneita nisäkkäitä. Hyönteiset elävät huoneissa riippumatta siitä, mitä taiteilijat niissä yrittivät ilmaista. Jokin perustavanlaatuinen kategoria huojuu mielessäni, ja nautin siitä, että saan kokea hetken täysin yksin.

”Rauhalan teokset seinillä unohtuvat, kun hämmästelen elämää museon seinien sisällä.”

Huoneessa sijaitsevat ihmisen ontologiset yritykset tavoitella jotakin pysyvää eläinlajien huipulla muuttuvat leppäkerttujen rinnalla värittömiksi, hengettömiksi seinäkoristeiksi. Suuret taulut kuvaavat jättiläiskalmareita, syvien merten tuntemattomia asukkeja. Mitä kalmarit ihmisten esittämänä tekevät täällä? Minun on vaikeaa artikuloida kokemustani selkeästi. En tiedä, olenko juuri todistanut jotakin parodista vai ravistelevaa, ainakin onnistuin unohtamaan jotain – nimittäin taiteen seinillä. Muunlajisten eläinten elämä, jota Rauhala mielestäni ainakin osittain katseen kohteeksi pelkistää, ryömii ikkunoiden raoista museoon sisään.

Leppäkerttulajit edustavat Suomessa verrattain vähälukuista pidettyjen hyönteisten joukkoa. Perinteisesti niiden on uskottu tuovan onnea, luultavasti ainakin osittain siksi, että suurin osa kertuista on kauniin värisiä. Ihmisen silmää miellyttävä väri kätkee monille pienille eläinlajeille tyypillisen varoituksen: pedot, älkää suotta vaivautuko, sillä maistumme pahalta tai olemme myrkyllisiä. Lisäksi leppäkertut

suojautuvat valuttamalla nivelistään kitkerää keltaista nestettä. Minusta olisikin hienoa, jos joku Ars Nova -museossa olekelevista leppäkertuista ruiskisi eläintä esittävälle taideteokselle keltaisen läikän.

Poistun museosta vaikuttuneena. Toistaiseksi en ole käynyt Rettigin palatsissa maaliskuun lopun jälkeen, mutta toivoin, että kevään herättämät hyönteiset ovat löytäneet paikkansa joko museossa tai sen ulkopuolella. Suosittelen lämpimästi myös Rauhalan Muista unohtaa kaikki-näyttelyn kiertämistä, sillä se tarjoaa runsaasti ajateltavaa tavalla tai toisella.

Keväisistä Turku-kokemuksista ja hyönteisistä museon ikkunalla kirjoittaessa yritänkin tiivistää jokseenkin seuraavaa: Kriisit koskettavat meitä nyt monesta suunnasta, mutta asioita, joita voimme välittömän konkreettisesti tehdä niiden korjaamiseksi, on usein hyvin rajallisesti. Keväisten rauhoittavien kokemusten osoittamana pieni on usein kaunista, ja sellaiseen keskittyminen saattaa auttaa hengittämään kaiken keskellä.

On ihastuttavaa kävellä keskikokoisen kaupungin kevätvalossa tai katsella leppäkertuja aurinkoisessa nykytaiteen museossa – ja unohtaa kaikki.

Myöhemmin keväällä sää Turussa muuttuu kurjemmaksi. Huhtikuu on kuu-kausista julmin. Eräänä lumisateisena huhtikuun alun päivänä kohtaan Piispankadulla kylmästä kangistuneen neitoperhosen. Pieni siivekäs värisee mukulakivien välissä kykenemättä lentämään. Jatkan hetken päästä matkaani, enkä tiedä, mihin perhonen lopulta päättyy.

Ajateltavaa on tänä keväänä kenties poikkeuksellisen paljon ja siihen on helppo uppoutua. Mikään ei silti pysäytä kaiken muuttavaa vuodenaikaa, kohti kesää juoksevia kurapuroja ja toistaiseksi vielä piilossa pysyttelevää lehtivihreää. On kevät, mitä se sitten tarkoittaaakin. □

Osmo Rauhalan näyttely Muista unohtaa kaikki Ars Novassa 29.5. asti.

Herääminen

Venyneet ... tai puunrunko tai pieni eläin vedessä,
ensimmäinen joka oli.

Siihen aikaan aamusta

ja jatkuvat jatkuvat vetäytymiset kun aalto

tänne ja ehkä se oli todella ensimmäinen joka oli,

palaan siihen uudestaan ja uudestaan.

Tuuli Kunnas

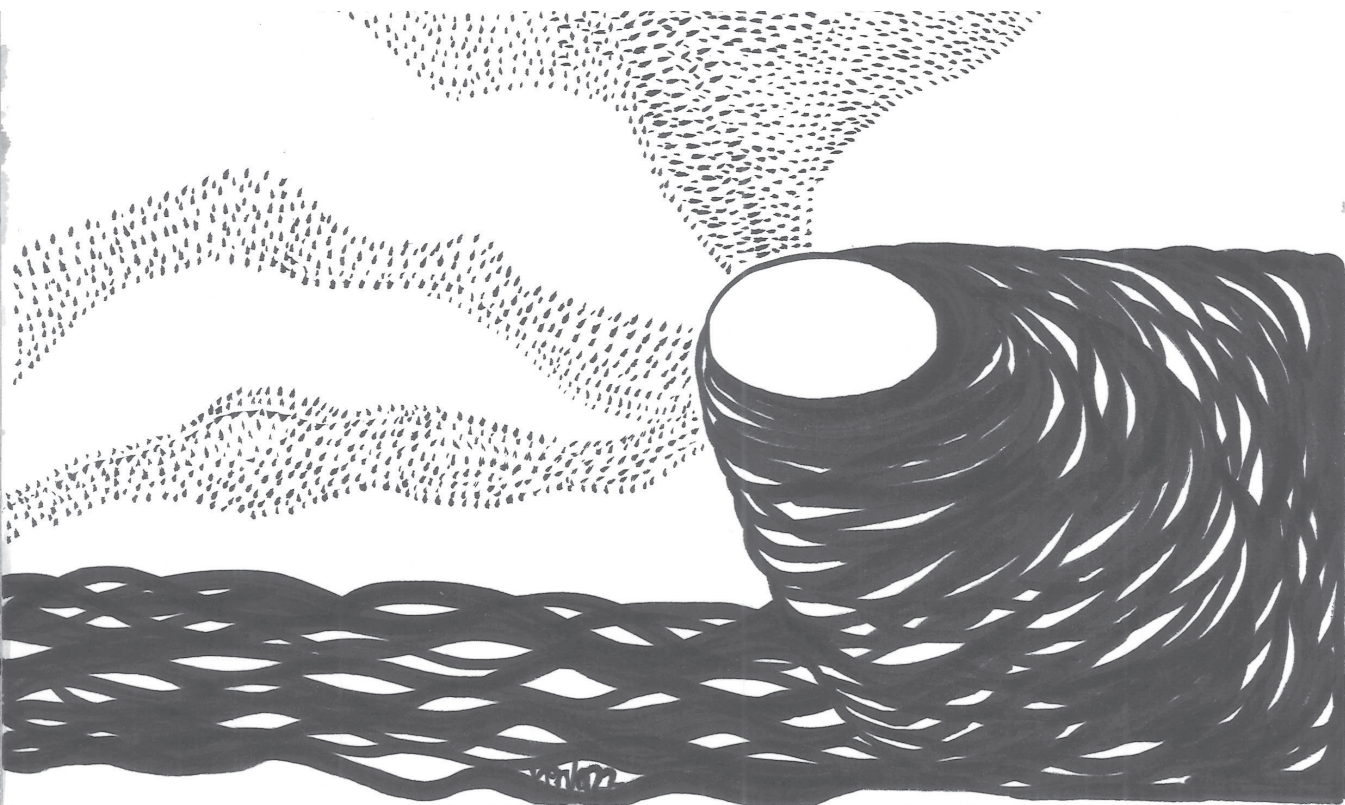
Entiset rakastajat palaavat keväisin

Matilda Kirvelä

Muutaman harmaan päivän jälkeen valon melkein unohtaa ja etenkin talvella niin käy useinkin. Valoa saattaa kaivata, mutta nopeasti unohtaa mitä oikeastaan kaipaa, kun kaipaa valoa.

Aamulla aurinko on ujo ja katselee kevyenä puiden raosta. Kun vasta iltapäivällä täytyy poistua ulos, valo on jo toisenlaista. Hämmäntävä kirkkaus sattuu ja pakottaa ajattelemaan kaikenlaista. Täytyy palata pari askelta taaksepäin ja nojata hissin kuluneeseen oveen. Vuodet ovat painuneet ovenkarmeihin, puun kevyisiin epätasaisuuksiin. Niissä on kasvoja kaikista heistä, jotka ovat täällä käyneet. Vuodenajat ovat kuin valokuvia, jotka palauttavat takaisin menneitä, ehkä tuleviakin. Kukaan ei jää koskaan aivan kokonaan menneisyyteen, jos jää ajattelemaan.

Pian joku painaa nappia ylhäällä ja hissi katoaa. Lasken kerroksia, ja kun hissi on tulossa takaisin toisen kerroksen kohdalla, nostan kassini ja lähdän. Uusi lumi ei osaa tappaa vanhaa, se osaa olla vain uutta, kunnes alas sataa kevään viimeinen kerros.

Kannatteleva ääni

Selma Hopsu

*Uppoan toisen ihmisen ääneen. Olen puke-
nut ylleni monta kerrosta vaatteita ja kuo-
reksi valtavan punaisen makkatakin. Olen
sipuli, jonka jokaisen kerroksen alta löytyy
erivärinen kerros tunteita. Ääni rakentaa
hupun sisään maailman tai ajatusketjun.
Junttaan jäätyneen kotioven kiinni, ja alan
taapertaa lipsuvassa lumessa, jota on sata-
nut yöllä enemmän kuin aura-autot ehtivät
työntää sivuun. Kulosaaren metroasema,
vanhat puuhuvilat, Mustikkamaa. Tuuli on
puhaltanut lumesta dyynejä, tyynyjä jotka
vaimentavat maiseman. Siinä se vihdoinkin on,
tämän maailman viimeinen pysäkki. Kal-
lioon oli pultattu penkki, jolla istuu kuin
Vellamon polvella.*

Sanotaan, että kirjat voivat olla ystäviä yksin-
näiselle ja että kirjallisuuden kautta voi kä-
sitellä tunteita ja elämää. Minä uskon sen.
Lisään kuitenkin, että en aina pysty tarttu-
maan kirjaan ja varsinkin fyysinen painos
voi vaatia liikaa: silmäni eivät jaksa seurata
rivejä tai mieli ajatusta. Lukeminen on mi-
nulle usein hankalaa, joskus jopa vasten-

mielistä. Silti olen ehdottomasti sitä miel-
tää, että olen oikealla alalla. Haaveissani olen
joskus äidinkielenopettaja, joka tietää miltä
tuntuu, kun kirja on painava ja kirjaimet
suttuisia. Kun sanat ja tarinat tai toisen ih-
misen ajattelu kiinnostavat, mutta lukemi-
nen ei aina onnistu.

En häpeä olla tällä alalla se, joka
toisinaan vihaa kirjoja.

Minä olen täällä, koska rakastan eskapismia
ja sitä, kun oman pääni täyttävät jonkun
toisen ajatukset. Minä olen täällä, koska mi-
nua ovat viihdyttäneet ja lohduttaneet läpi
elämäni sanat. Viisastuttaneet, johdatelleet.
Mustikkamaa on vaihtunut jokirannaksi
ja iltavuorot ravintolassa luennoiksi ja es-
seiksi. Mutta sama minä kuuntelee sadatta
kertaa *Auta Anttia*, ohueksi hiutuneita soit-
tolistoja ja äänikirjoja. Kuuntelisin mielel-
läni isäni ääneen lukemana Jekku Jänistä,
mutta se luettiin kaksikymmentä vuotta
sitten läpi niin moneen kertaan, että kirja

lopulta katosi ihmeellisesti. Luen tällä hetkellä iltaisin ääneen **Emmi Itärannan** *Tee-mestarin kirjaa*. Ääni kulkee linjoja pitkin Helsinkiin ja siihen nukahtaa toinen aikuinen. Selostan seuraavana iltana, mihin edellisellä kerralla jäätiin. Iltaisin kävelen koiran kanssa puiston ympäri ja kuuntele jotakin. Välillä viisi minuuttia, välillä pitkän sunnuntaikävelyn verran. Pino yöpöydällä ohenee hitaasti, mutta kirjat ovat läsnä elämässäni kuunnellen.

Äänikirjat ovat lisänneet lukemistani, eivät siitä pois. Olen saattanut edetä samassa teoksessa sekä lukien että kuunnellen. Olen kuunnellut sellaisia teoksia, joita en olisi jaksanut lukea. Olen lukenut sellaisia, joiden kuuntelemisesta pidin. Olen kuunnellut ohimennen, seurana, sekä tarkasti keskittyen, pysäyttäen ja takaisin kelaten. Ajattelen äänikirjoja monipuolisena mahdollisuutena saattaa tarinoita yhä useamman saataville, kiinnostavana alustana tekstille sekä vaihtoehtoisena ja välttämättömänä apuvälineenä lukemiselle. Minusta äänikirjojen kuuntelua ei tarvitse perustella, mieltymys riittää. Juttuja me ihmiset olemme kertoneet toisillemme aina, nuotion äärellä ja kahvipöydässä. Näen äänikirjat vain jatkumona tälle. Kyllä se toinen aikuinen linjan toisessa päässä osaa lukea, kyse on muusta.

Minusta ei ole tarpeellista hokea enempää siitä, miten jotkut kirjat sopivat paremmin ja jotkut huonommin äänikirjoiksi, sillä se hän nyt on selvää. Mieltymyksistä on vielä turhempaa kiistellä. Kiinnostavaa on käydä keskustelua siitä, mitä auditiivinen ulottuvuus tekstiin lisää, ottaa pois tai muuttaa. Tekstin voi tehdä mediumia ajatellen tai sitä voi taivutella toiseen muotoon, oli se sitten runo vessan seinässä, pitkä romaanisarja tai näytelmä. Sarjakuvat eivät taivu ääneksi ja runojen asettelu muuttuu, mutta sarjakuvista on tehty kiinnostavaa televisiota ja runoja sävelletty lauluiksi. Minusta eri Minusta eri tekstilajit ja niiden versominen

eri suuntiin on rikas metsä, jota ei pitäisi turhaan kahlita.

Jotkut kirjat on suorastaan luotu kuunneltaviksi – itse asiassa **Emmi-Liia Sjöholmin** *Virtahevot* on nimenomaan kirjoitettu ääntä ajatellen. Rakastin sitä otetta. Tässä tekstissä jo kerran mainitun Holman lukemana *Täällä pohjantähden alla heräsi eloon*. Muis-tan taittuneeni Albertinkadulla kaksinker-roin kuvotuksesta kun kuuntelin *Bollaa* – niin voimakkaan vaikutuksen teksti ääneen luettuna minuun teki. Vuoden vaihteessa hehkutin kaikille **Aiden Thomasin** kirjoit-tamaa nuortenkirjaa *Hautausmaan pojat*, joka toi eteeni representaation kerrokselli-suuden äänikirjoissa: transpojan tarinan luki transtaustainen näyttelijä **Miiko Toi-viainen**. Minusta myös monet esseeteokset sopivat kuunneltaviksi: **Rebecca Solnitin** esseekokoelman *Eksymisen kenttäopas* olen kuunnellut moneen kertaan. Samoin **Silvia Hosseinin** molemmat kirjat. Kerrottakoon se myös tässä: käytän audiota myös nukku-miseen. Häpeämättä. Itse asiassa minua ei kiinnosta hävetä enää mitään muuta kuin etuoikeuksiani sekä satunnaista kiukutte-lua ja huonoa käytöstä.

Ehdotus: maailma, jossa

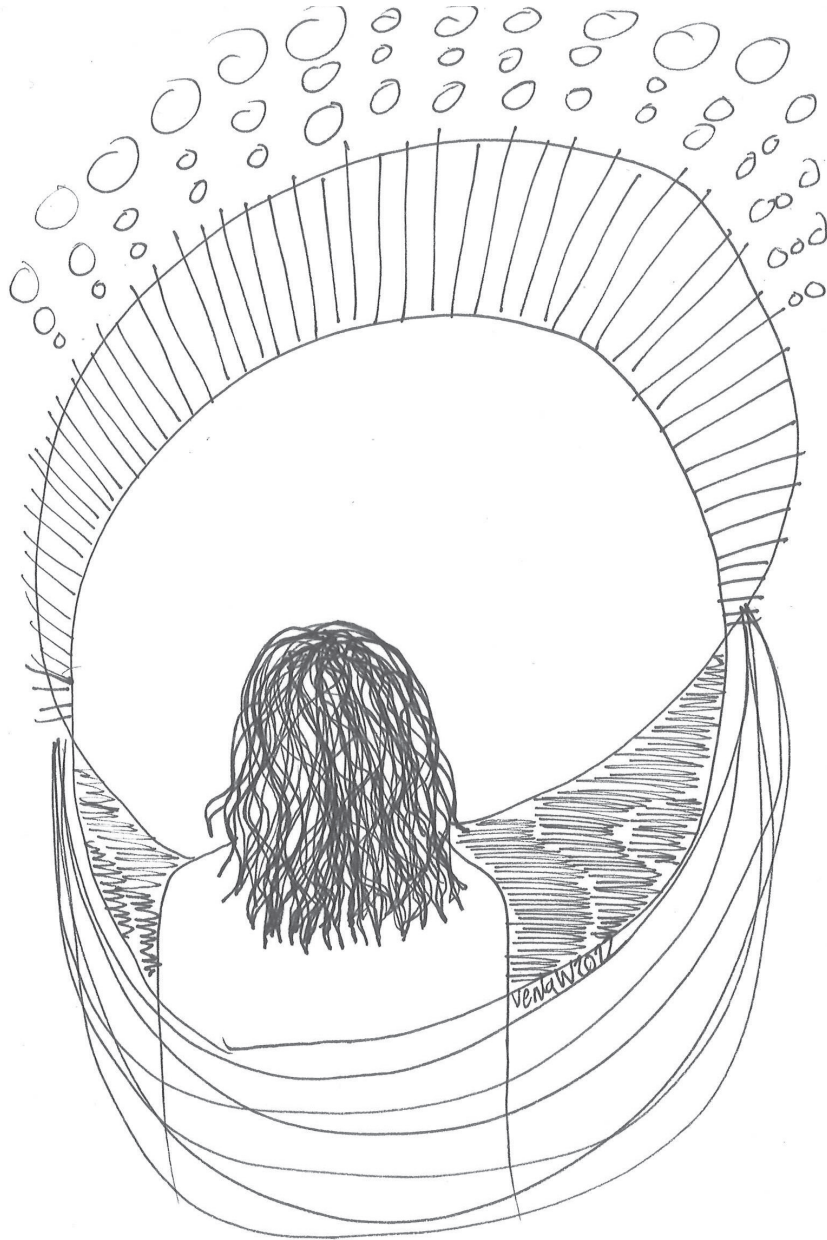
- lukeminen ja lukemattomuus ovat ihan yhtä ok
- lukemiseen kannustetaan inspiroi-malla ja apuvälinein,
- ei jotakin teoksia tai lukemisen tapoja arvostellen.

Mitä jos kaikkea ei tarvitsisi järkeistää tai luokitella? Tiedän sen kuuluvan tieteenteke-misen ytimeen, mutta minusta on tärkeää muistaa ihmistieteiden perustana myöskin oleva monenlaisuuden ja eri näkökulmien ja selitysten rinnakkaisuus. Ristiriidat eivät kumoa toisiaan.

Kannatteleva ääni

En minä ehkä vihaakaan kirjoja. Vaan rajoja.

Edessä on pitkä viiva syvän väristä taivaanrantaa, merta ja saaria. Toisinaan horisontti katoaa valoon tai sumuun ja penkki killuu olevan maailman laidalla. Nyt aurinko laskee mereen oranssina kuukausien pimeyden jälkeen. Valo sattuu silmiin, raivokas oranssi, vaaleanpunainen ja sininen tunkeutuivat luomien läpi. Istuin penkille ja annan sanojen hoivata minua. □

Valo, pimeys ja kooma

missä olen?

minusta tuntuu että talvi on ohi.

Vaikka eilen satoi lunta, ja aurajoen reunoilla läikkyä jäätä

rintakehästäni pursuaa valoa

kohti kevättä.

Haluan taas nähdä mukulakivikatujen

todelliset muodot

uudessa valossa, ei tässä sumussa

jäätävässä koomassa

sulata minut syleilylläsi

jotta köynnökseni pääsevät jälleen

kurottamaan kohti aurinkoa.

Juureni ovat paastonneet liian kauan

ravinneet itsensä tyhjällä pimeällä,

joen uomalla

toisella puolella virtaavalla

anna minun ystäväystyä

valon kanssa

silmäkantamattomiin

nilviäisiä

katseessa

lyyhistyy

poikasi

muisto

kaikuu

loitsii

myrkkyä

keisarin

lopullisuus

maistuu

illuusiolta

ruusuissa

menneisyydessä

ainutlaatuisessa

perhosvaikutuksessa

hiljalleen

erottautuu

silmät

Yhteisrunot on kirjoitettu Turun kirjallisuuden opiskelijoiden Runopiirin tapaamisessa. Runopiirillä on WhatsApp-ryhmä, jossa mm. sovitaan seuraavista tapaamisista. Ryhmään voi liittyä matalalla kynnyksellä liittymislinkin tai QR-koodin kautta: <https://url.fi/2yFg>

*Täplä seinässä kylmää, olen kangistettu kukkanen korkeudessa nopeasti pyörähtäen putoan
sanoihin hajoaviin. olen horroksessa*

*pimeässä onkalossa nälissäni kaikesta pahasta. Uskotuista ystävistä tulee putoavia
terälehtiä aalloissa vaahtopäiden syleilyssä,*

siksi en aio palata kohti muita, vaan lähteä sinisyyteen.

Tervehdin sinua huomenna kun aika koittaa meille jälleen

menneisyydessä

Kuori

pelkään, että rikot minut

kuorit minut haavoistani tehdäksesi uusia

revit laastareitani, valutat vertani

pakotat minut paljastamaan itsestäni

jotakin sellaista, mikä ei ole päässyt valoon

ikuisuuksiin

on hukassa sisälläni.

Olen odottanut niin kauan

valonsäteitä kasvoillani,

nyt niin polttavasti sokaisevia

sinä näet minut mutta minä en sinua

ehkä koska kuoriudumme toistemme sisästä

ja jätämme taaksemme kuollutta materiaa

joka lopulta on

Scifin valtakunta

Valon nopeudella

Shimo Suntila

Kirjallisuudentutkimuksessa valolla on lukuisia merkityksiä, monet niistä ilmeisiä. En solvaa lukijoiden älyä ryhtymällä erittelemään niitä sen suuremmin. Sen sijaan käsittelen Scifin valtakunnassa tällä kertaa joitakin spekulatiivisia näkökantoja, joihin ei törmää välttämättä niin helposti – ellei ole koko ikäänsä nyhjännyt scifighetossa.

Fysikaalisena ilmiönä valo paljastaa todellisuuden todellisen luonteen, eli toisin sanoen osoittaa, kuinka järjetön ja ristiriitainen asuttamamme maailmankaikkeus loppujen lopuksi on. Mietitäänpä vaikka valon nopeutta.

Tyhjiössä valo kipittää nopeudella 300000 kilometriä sekunnissa. Tästä olen kateellinen. Jos pystyisin samaan, voisin duuniaa muina nukkua vartin pidempään. Mutta vaikka nopeus onkin huima, on se silti rajallinen. Maasta kuuhun lähetetty viesti viipyy matkalla sekunnin, mikä ei ole vielä kovin paljon, mutta jo auringosta valonsäteiden matka maapallolle kestää reilut kahdeksan minuuttia. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että jos galaktinen pitkäkynsi kävisi pölymässä keskustähtemme parempiin ulottuvuuksiin, seuraavien kahdeksan minuutin aikana emme huomaisi sitä lainkaan, koska

ennen varkautta lähtenyt valo vielä hellisi meitä. Sen jälkeen kyllä koittaisi karummat olot hyvinkin nopeasti.

Jo aurinkokunnan sisällä valon rajallinen nopeus aiheuttaa pahoja viiveitä. Radiolähetyksen saapuminen jonkin kaasujättiläisen kiertoradalla sijaitsevalta avaruusasemalta kestäisi tunteja, ja meitä lähimmästä aurinkokunnasta, Alfa Kentaurista, Whatsapp-viesti viettäisi matkalla reilut neljä vuotta. Turha siis pyytää kaveria pysähtymään matkalla noukkimaan pari tölkkiä kaljaa, bileet ehtivät varmasti loppua ennen. Onneksi janoiset scifikirjailijat ovat rientäneet hätiin.

Valoa nopeampaa kommunikaatiota on scifissä harrastettu likipitään niin kauan kuin interstellaarisia tarinoita on raapustettu paperille, mutta populaarikulttuurin ytimeen pesiytyneen nimen sille keksi tieteiskirjallisuuden suuri nimi, Grand Masteriksi nimitetty **Ursula K. Le Guin**. Vuonna 1966 kirjassaan *Rocannon's World* (*Rocannonin maailma*, suom. 2010) hän käytti välittömään viestintään pystyvistä laitteesta nimitystä ansiibeli, ja sittemmin monet muut ovat ottaneet sen osaksi omia maailmojaan epäilemättä ajatuksella, että ”kaikkihan tietävät, mikä ansiibeli on”.

Valo toimii universumin nopeusrajoituksena. Mikään ei voi liikkua nopeammin kuin valohiukkanen eli fotoni, jolla ei ole massaa lainkaan. Kaikki massalliset kappaleet voivat lähentyä valonnopeutta, mutteivät koskaan saavuttaa sitä. Kehnompi homma avaruusmatkailua ajatellen. Valonnopeudellakin edestakainen matka galaktisessa lähimaastossa veisi suunnilleen parikymmentä vuotta, ja minulla ahteri puutuu ajoon jo matkalla Turusta Ristiinaan. NykYTEknologian vehkeillä tähtienvälinen reissu veisi kymmeniä tuhansia vuosia.

Rajat on kuitenkin tehty rikottaviksi. Jos valonnopeutta ei voida ylittää, se voidaan kiertää. *Tähtien sodassa* loikataan

toiseen ulottuvuuteen, hyperavaruuteen, jossa etäisyydet mitataan lyhyemmällä viivoittimella, ja kun sieltä parin tunnin kuluttua tullaan pois, ollaankin toisella puolella galaksia. Valo matkatkoon 50000 vuotta, Han Solo on jo perillä.

Toinen tapa scifissä taittaa huimia etäisyyksiä bussimatkaan verrattavassa ajassa on ”taittaa avaruutta”. *Star Trekin* poimuajo on tästä hyvä esimerkki. Tämän jipon voi selittää helposti. Otetaan pussilakana ja taitetaan se. Sitten isketään keskeltä sukkapuikko läpi. Kun lakana taas levitetään, ovat reiät toisistaan kaukana, mutta iskuhetkellä ne olivat aivan vierekkäin. Avaruudelle tehdään sama juttu: isketään poimumoottorilla reikä ja kuljetaan läpi minne mielitään. Tämä villiltä humpuukilta kuulostava idea ei ole ihan niin kajahtanut kuin voisi luulla. Teoriassa se onnistuu ns. Alcubierren moottorilla. Käytännössä... sellainen moottori pitää vielä rakentaa. Älkää pidätelkö hengitystänne.

Valo on siis nopeinta mitä on, vaikka silläkin nopeudella on ylärajansa. Toisaalta scifistisillä teknologioilla kaikkensa antavalle fotonille voidaan vilauttaa keskisormeja, kun humanistisen tiedekunnan lippulaiva *UKK Mimesis* silpaisee siitä ohi matkalla intergalaktisille sitseille. Eikö valo olekaan nopein? Se riippuu näkökulmasta.

En edes yritä fuulata, että ymmärtäisin Einsteinin suhteellisuusteoriaa lukioppimäärää laajemmin, mutta viittaan siihen silti. Sen mukaan valon nopeus on aina vakio, riippumatta siitä seisonko paikallani taskulamppu kourassa vai kiidänpö sama fikkari kourassani pitkin avaruutta puolen valonnopeuden vauhdilla. Kummasakin tapauksessa lampun valo etääntyy minusta tasan yhtä nopeasti, 300000 km/s. Klassinen luonnonkäsitys ja perusjärki sanovat, että eihän se niin voi toimia, mutta luonnonlait harvoin jos koskaan ovat kysyneet ihmiskunnalta lupaa tehdäkseen mitä mielivät. Tämän kirjoitelman kannalta mer-

kittävin on valohiukkasen itsensä kokema aika.

Maailmankaikkeus syntyi noin 13,8 miljardia vuotta sitten. Tai niin minulle on kerrottu. Minäkään en ole ihan niin vanha, että olisin ollut paikalla todistamassa tapahtumaa. Koska universumi laajenee kiivasta tahtia, osa alkuaikojen valosta saavuttaa meidät vasta nyt, siis 13,8 miljardia vuotta myöhemmin. Kauanko aikaa on kulunut valohiukkasen näkökulmasta? Se sama poskettoman suuri vuosimäärä?

Ei.

Ei sekuntiakaan. Valon itsensä mielestä aikaa ei ole kulunut lainkaan. Riippumatta välimatkasta jonkin varhaisen auringon synnyttämä foton i iskeytyy teleskoopin peiliin tasan välittömästi ilman mitään viivettä. Pidän huomionarvoisena seikkana, että maailmankaikkeudessa, joka ylipäättään inhoaa äärettömyyksiä, valon nopeus sen omalta kannalta on äärettömän suuri. Kun seuraavan kerran runossa tulee vastaan kiitävä valonsäde, tätä viitekehystä voi vapaasti sovittaa tulkintaan mukaan. Bonuksena saa henkseleidenpaukutusoikeyden, kun voi livauttaa **Albert Einsteinin** lähdeluetteloon. Sillä voi sitten brassaila matemaattisluonnontieteellisten bileissä.

”Rajat on kuitenkin tehty rikottaviksi. Jos valonnopeutta ei voida ylittää, se voidaan kiertää.”

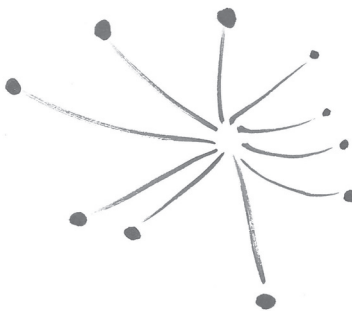
Valo osaa muitakin häiritseviä temppuja. Ensinnäkin se käyttäytyy sekä hiukkasen että aallon tavoin. Jo tämä saa ihmisen viskomaan turhautuneena kiviä laiturilta veteen, mutta lisää seuraa. Jos pahviin tehdään kaksi viiltoa (ns. kaksoisrakokoe), valo kulkee läpi kummastakin. No, se kuulostaa vielä uskottavalta. Mutta mitä jos valoa ammutaan yksi foton i kerrallaan? Luulisi, että se kulkee jommastakummasta aukosta, mutta näin ei olekaan. Se pirun hiukkanen

kulkee kummastakin yhtä aikaa. En tiedä teistä, mutta minusta tässä rikotaan jo jotain pykälää. Paitsi että, ja tässä tulee se loppuhuipennus, jos aukkojen kohdalle laitetaan havaitsimet, jotta nähdään mistä se foton i oikeasti kulkee, silloin se valitseekin vain toisen reiän kulkureitikseen. Valo siis tietää, milloin sitä tarkkaillaan, ja ähäkuttia hihkuen tanssii ripaskaa terveen järjen haudalla.

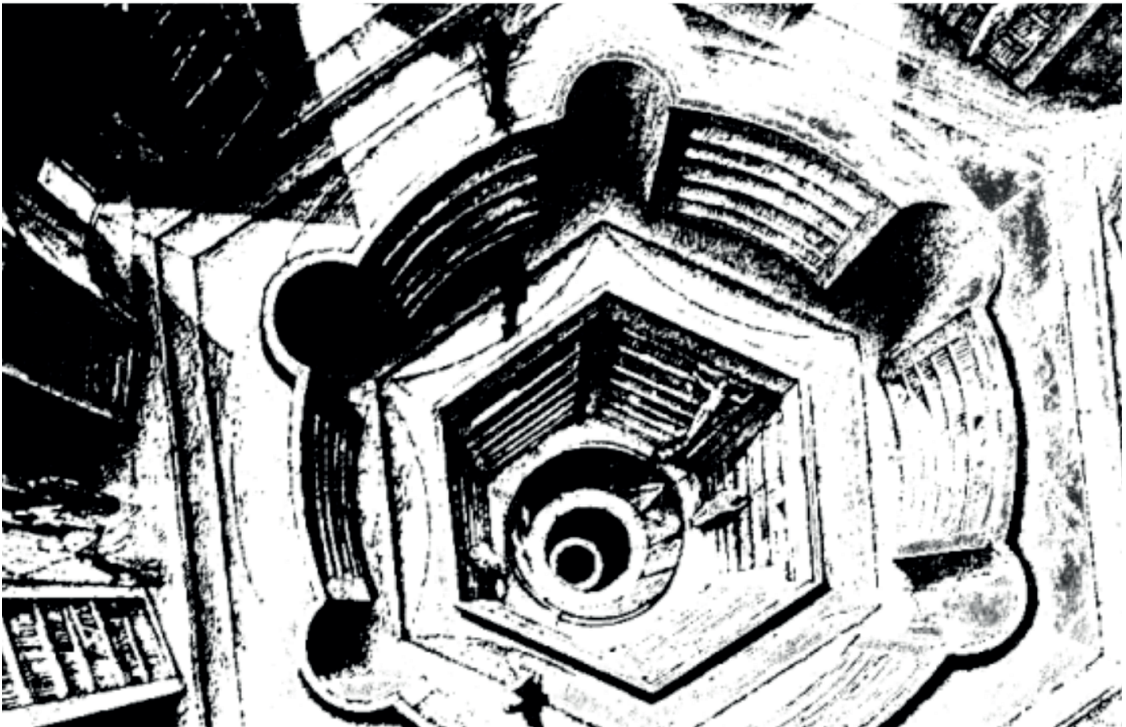
Se on sitä kvanttifysiikkaa se.

Epäilemättä tästäkin saa revittyä tekstitulkintoihin kaikenlaisia näkemyksiä todellisuuden harsomaisesta dualistisuudesta sekä maailmankaikkeuden pohjattomasta näsäviisaudesta. Tämän syvemmälle en kuitenkaan kehota ketään kvanttitodellisuuteen sukeltamaan. Itse yleensä tähän pisteeseen päädyttyäni totean edessä olevan kaksi vaihtoehtoista polkua. Joko jatkan todellisuuden luonteen syvällistä pohdintaa, tai sitten korkkaan jallupullon. Kummastakin on seurauksena päänsärkyä, mutta toinen hoituu ibuprofeiinilla, ja toinen taas aiheuttaa eksistentiaalisia pelkotiloja, kun syy ja seuraus lähtevät yhdessä lounaalle ja determinismi kampittaa vapaan tahdon kuralätäkköön.

Niin että enköhän ruuvaa korkin auki. Kippis. □

Can you recognize this library?

Not all opportunities are so hidden in Babel's Library

In Turku, on 13th-17th June 2022 the IABA (International Association of Biography and Autobiography) conference "*Life-Writing: Imagining the Past, Present and Future*" is organized by the research centre SELMA.

- We look for volunteers with **open mind** who are willing to practice their **English skills** and are interested in the **narratives of life-storying**
- We offer **2 CREDITS, employment certificate & unique experience** in an International Conference

interested?

Contact us via
instagram @selma_centre
mail selma@utu.fi

SELMA

TAKU

Taide- ja kulttuurialan
ammattijärjestö

Hei kirjallisuuden opiskelija,

tiesitkö, että me TAKUssa
huolehdimme asemastasi työelämässä
ja tuemme oikeuksiasi opiskelijana?

Liity osaksi 3500

**taide- ja kulttuurialan asiantuntijan ja
opiskelijajäsenen joukkoa!**

Saat heti liittyttyäsi rahanarvoisia etuja,
kuten maksuttomia koulutuksia, lakipalvelua,
palkkaneuvontaa, sparrausta työnhakuun,
alan oppaita ja palkkasuosituksen.

Kuulostaa hyvältä, eikö vaan?

Tutustu ja liity yhteisöömme

www.taku.fi

Kuvat:
Kannet: Helmi Häggman
Kuvitus: Venla Wallinmaa
s. 6 Aleksi Poutanen. Koneen Säätiö.
s. 26: Johanna Ahonen

Erikseen mainitsemattomat
kuvat ovat kuvassa olevien henkilöiden tai
kunkin tekstin kirjoittajan omia.

Mimesis ry 2022
ainejärjestölehti *Utopia*
3. vuosikerta
4. julkaisu
seuraava numero
ilmestyy joulukuussa 2022

MIMESIS RY